

ฐานข้อมูล
ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสะโน

จัดทำโดย
กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลสะโน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยเป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

๑. **สามารถ จันทรสุรีย์ (๒๕๓๖)** กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเองทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

๒. **กรมวิชาการ (๒๕๓๘)** ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

๓. **รัตนะ บัวสนธิ์ (๒๕๓๕)** กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีต ประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขของในส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล

๔. **ฉลาดชาย สมิตานนท์ (อ้างอิงถึงในพิธีกรรม นาครำไฟ. ๒๕๓๗)** ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นคือสติปัญญาอันเกิดจากการเรียนรู้สะสมถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะว่าการจะใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุดภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูกยกระดับให้หมายถึงอุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่มีชีวิต สัตว์ พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง

๕. **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.)** กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่าเป็นองค์ความรู้ความสามารถและทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่ง และถ่ายทอดสืบทอดกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

๖. **ประเวศ วะสี (๒๕๓๖)** กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์หรือความชัดเจนจากชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มาจากข้างนอก ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน มีความเป็นบูรณาการสูงทั้งในเรื่องของกายใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง อีกทั้งยังเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าว่าวัตรธรรม เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ จึงมีความเคารพผู้อาวุโส ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบทอดกันมา

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหาเป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. **สาขาเกษตรกรรม** หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนามาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

๒. **สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค)** หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. **สาขาการแพทย์ไทย** หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. **สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. **สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน** หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. **สาขาสวัสดิการ** หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๗. **สาขาศิลปกรรม** หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. **สาขาจัดการ** หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึง กระบวนการเรียนรู้พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิภาพ

๙. **สาขาภาษาและวรรณกรรม** หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. **สาขาศาสนาและประเพณี** หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนสถาน

ลำดับที่	ชื่อ	สถานที่ตั้งหมู่ที่
๑.	วัดบูรณสะโน	๑
๒.	วัดน้ำท่วม	๒
๓.	วัดแสงธรรม	๗

๒. สำนักสงฆ์

ลำดับที่	ชื่อ	สถานที่ตั้งหมู่ที่
๑.	สำนักสงฆ์บ้านอาเลา	๓
๒.	สำนักสงฆ์บ้านจิก	๔
๓.	วัดป่าธรรมชาติบ้านแหม	๕
๔.	วัดป่าบ้านสะโน	๘

ข้อมูลปฏิทินกิจกรรมประจำปี วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกิจกรรมด้านวัฒนธรรม

วัน/เดือน/ปี ที่จัด กิจกรรม	ชื่อกิจกรรม/ งานประเพณี	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	บุคคล/หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๑ มกราคม	งานทำบุญขึ้นปีใหม่	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	เลี้ยงพระ ฟังธรรม ทำบุญตักบาตร ข้าวสารอาหารแห้ง	อบต.สะโน ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและ ประชาชน	
มีนาคม	วันมาฆบูชา	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญประโยชน์ เวียนเทียน	อบต.สะโน ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและ ประชาชน	
๑๓ - ๑๖ เมษายน	ประเพณีสงกรานต์	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตรเทโว พิธีสงฆ์ ทำบุญสืบทอดบ้าน รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ	อบต.สะโน ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและ ประชาชน	
มิถุนายน	ประเพณีวันวิสาขบูชา	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญประโยชน์ เวียนเทียน	อบต.สะโน ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและ ประชาชน	

กรกฎาคม	ประเพณีอาสาหาบูชาและ ประเพณีวันเข้าพรรษา	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญประโยชน์ เวียนเทียน	อบต.สะโน ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและ ประชาชน	
๑๒ สิงหาคม	วันแม่แห่งชาติ	อำเภอ	ร่วมกิจกรรมเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ที่ว่าการอำเภอ	อบต.สะโน	
กันยายน	ประเพณีบุญข้าวสาก	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ฟังธรรม บำเพ็ญประโยชน์	อบต.สะโน ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและ ประชาชน	
ตุลาคม	ประเพณีวันออกพรรษา	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม	อบต.สะโน ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและ ประชาชน	
พฤศจิกายน	ประเพณีลอยกระทง	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	จัดกิจกรรมประกวดนางนพมาศ แข่งขันการทำกระทง ประเพณีต่างๆ	อบต.สะโน ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและ ประชาชน	
๕ ธันวาคม	วันพ่อแห่งชาติ	อำเภอ	ร่วมกิจกรรมเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ที่ว่าการอำเภอ	อบต.สะโน	

ข้อมูลด้าน ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลสะโน อำเภอสำโรงตาบ จังหวัดสุรินทร์

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่
๑.	วันมาฆบูชา	มาฆบูชา เป็นวันสำคัญของพระพุทธศาสนาวันหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่า เป็นวันเกิดพระธรรม ถือว่าเป็นวันที่ พระพุทธเจ้า ได้ประกาศ หลักธรรม คำสอนของพระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่มา ประชุมกันในวันนั้น นำไปเผยแผ่ วันมาฆบูชาเป็นวันบูชาพิเศษ	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	
๒.	ประเพณีสงกรานต์	ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นวัน ขึ้นปีใหม่ของไทย ซึ่งตรงกับ วันที่ ๑๓ -๑๕ เมษายน ของ ทุกปี มีการทำบุญตักบาต และสรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวขอพร ผู้สูงอายุให้อยู่เย็นเป็นสุข	๑๓ - ๑๖ เมษายน ของทุกปี	
๓.	วันวิสาขบูชา	วันวิสาขบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า ๓ ประการ คือ เป็นวันประสูติ ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า และปรินิพพาน	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๗	
๔.	วันอาสาฬหบูชา	วันอาสาฬหบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันอาสาฬหบูชาเป็นวันที่พระพุทธเจ้าได้ทรงประกาศพระพุทธศาสนา เป็นครั้งแรก โดยการแสดงปฐมเทศนา โปรดพระปัญจวัคคีย์ที่ป่าอิสิปตมฤคทายวัน จนพระอัญญาโกณฑัญญะได้บรรลุธรรมและขอบวช เป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา จึงถือว่าวันนี้เป็นวันแรกที่มี พระสงฆ์เกิดขึ้นครบ องค์พระรัตนตรัย	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘	
๕.	วันเข้าพรรษา	วันเข้าพรรษา เป็นวันสำคัญในพุทธศาสนาวันหนึ่ง ที่พระสงฆ์อธิษฐานว่าจะพักประจำอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ตลอดช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็น ระยะเวลา ๓ เดือน ตามทพระธรรมวินัยบัญญัติไว้ โดยไม่ไปค้างแรมที่อื่น ยังมีประเพณีสำคัญที่ขาดไม่ได้เลย คือ “ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา” ประเพณีที่กระทำกันเมื่อใกล้ถึงฤดูเข้าพรรษา ซึ่งมีมา ตั้งแต่โบราณกาล การหล่อเทียนเข้าพรรษานี้ มีอยู่เป็นประจำทุกปี เพราะในระยะเข้าพรรษา พระภิกษุจะต้องมีการสวดมนต์ทำวัตรทุกเช้า-เย็น และในการนี้จะต้องมีรูป – เทียนจุดบูชาด้วยพุทธศาสนิกชนตั้ง หลายจึงพร้อมใจกันหล่อเทียนเข้าพรรษาสำหรับให้พระภิกษุจุดเป็น การกุศลทานอย่างหนึ่ง เพราะเชื่อกันว่าในการให้ทานด้วยแสงสว่าง จะมีอานิสงส์เพิ่มพูนปัญญาหุดาสว่างไสว ตามชนบทนั้น การหล่อเทียนเข้าพรรษากันอย่างเอิกเกริก สนุกสนานมาก เมื่อหล่อ เสร็จแล้ว ก็จะมีการแห่แห่นรอบพระอุโบสถ ๓ รอบ แล้วนำไปบูชาพระ ตลอดระยะเวลา ๓ เดือน	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘	

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่
๖.	ประเพณีบุญข้าวสาก	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ตอนเช้าจะนำภัตตาหารไปถวายพระภิกษุสามเณรครั้งหนึ่งก่อน พอถึงเวลาประมาณ ๙-๑๐ โมงเช้า พระสงฆ์จะตักลองโสม(รวม) ญาติโยมจะนำอาหารที่เตรียมไว้มาถวายพระสงฆ์ โดยการถวายจะใช้วิธีจับสลาก เมื่อทุกคนมาพร้อมกันแล้ว ผู้ที่เป็นหัวหน้าจะกล่าวนำคำถวายสลากภัต ญาติโยมว่าตามจบแล้วนำไปให้พระเณรจับสลาก พระเณรจับได้สลากของใคร ผู้เป็นเจ้าของพาข้าว (สำหรับกับข้าว) และเครื่องปัจจัยไทยทานก็นำไปประเคนให้พระรูปนั้นๆ จากนั้นพระเณรจะฉันทเพล ให้พรญาติโยมจะพากันรับพรแล้วกรวดน้ำ อุทิศส่วนกุศลไปให้ญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้วเสร็จจากนี้แล้วชาวบ้านยังนำเอาห่อข้าวสากไปวางไว้ตามบริเวณวัด พร้อมจุดเทียนและบอกกล่าวให้ญาติมิตรผู้ล่วงลับไปแล้วมารับเอาอาหารและผลบุญที่อุทิศให้ นอกจากนี้ ชาวบ้านจะนำอาหารไปเลี้ยง ตาแฮก ณ ที่นาของตนด้วย เป็นเสร็จพิธีทำบุญข้าวสากชาวบ้านจะเตรียมอาหารชนิดต่างๆ ห่อด้วยใบตองไว้แต่เช้ามีด ข้าวสากจะห่อด้วยใบตองกล้วยกลัดหัวกลัดท้าย มีรูปคล้ายกลีบข้าวต้มแต่ไม่พับสัน ต้องเย็บติดกันเป็นคู่ ห่อที่ ๑ คือ หมาก พลู และ บุหรี่ ห่อที่ ๒ คือ อาหารคาวหวาน อย่างละเล็กอย่างละน้อย ประกอบด้วย ๑. ข้าวเหนียว เนื้อปลา เนื้อไก่ หมู และใส่ลงไปอย่างละเล็กอย่างละน้อยถือเป็นอาหารคาว ๒. กล้วย น้อยหน้า ฝรั่ง แดงโม สับปะรด พักทอง (แล้วแต่จะเลือกใส่) เป็นอาหารหวาน	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐	
๗.	ประเพณีตักบาตรเทโว	หลังวันออกพรรษา ๑ วัน คือ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จะมีการ “ตักบาตรเทโว” หรือชื่อเต็มตามคำพระว่า “เทโวโรหนะ” แปลว่า การหยั่งลงจากเทวโลก โดยสามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ตักบาตรดาวดึงส์” โดยอาหารที่นิยมนำไปใส่บาตรคือ ข้าวต้มมัด และข้าวสารอาหารแห้ง	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒	
๘.	ประเพณีลอยกระทง	ประเพณีลอยกระทงเป็นประเพณีโบราณของไทย แต่ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าทำกันมาตั้งแต่เมื่อไร เท่าที่ปรากฏกล่าวได้ว่ามีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสันนิษฐานว่าเดิมทีเดียวเห็นจะเป็นพิธีของพราหมณ์กระทำเพื่อบูชาพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าทั้งสามคือ พระอิศวร พระนารายณ์ และพระพรหม ต่อมาได้ถือตามแนวทางพระพุทธศาสนา มีการชักโคลมเพื่อบูชาพระบรมสารีริกธาตุพระจุฬามณีในชั้นดาวดึงส์และลอยโคลมเพื่อบูชารอยพระพุทธบาท ซึ่งประดิษฐาน ณ หาดทรายแม่น้ำน่านมมา	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒	

ฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ด้านเกษตรกรรม

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	ทำปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ	นายพร สิมจารย์	ม.๓
๒.	ทำปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด	นายวิเชียร ภิรมย์จิต	ม.๓
๓.	เผาถ่านพลังงานทางเลือก/น้ำส้ม ควันไม้	นายพัฒนพงษ์ อินทร์หอม	ม.๖
๔.	ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	นางลุน หาญเสมอ	ม.๙

๒. ด้านหัตถกรรม

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	ทอพรหมเช็ดเท้า	นางโสม ยินดี	ม.๑
๒.	จักสาน	นายลา สุดาทอง	ม.๓
๓.	ทอผ้าไหมมัดหมี่	นางเกื้อ สุภา	ม.๖
๔.	ตัดกระถางยางรถยนต์ปลูกผักสวน ครัว	นายสมเพ็ด นวสิมัยนาม	ม.๗

๓. ด้านการแพทย์ไทย

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	นวดแผนไทย	นางสาวฐิติมา สีนสุพรรณ	ม.๑
๒.	นวดแผนไทย	นางกำจร สีนสุพรรณ	ม.๗
๓.	หมอยาสมุนไพร	นายหัต สุกา	ม.๖
๔.	หมอยาสมุนไพร	นายคาน ชูกำแพง	ม.๖
๕.	หมอยาสมุนไพร	นายคำ บุตรดี	ม.๙

๔. ด้านศิลปกรรม

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	หมอแคน	นายโสม นามนุ	ม.๒

๕. ด้านศาสนา

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสอ้า สระแก้ว	ม.๒
๒.	พิธีกรรมทางศาสนา	นายวิเชียร การะเกษ	ม.๓
๓.	พิธีกรรมทางศาสนา	นายปลอด บุญเพ็ง	ม.๖
๔.	พิธีกรรมทางศาสนา	นายชำนาญ อบอ่อน	ม.๗
๕.	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสุริการ สิ้นสุพรรณ	ม.๘

